

1. Дефинишите и објасните утврђивање потребног времена

Утврђивање потребног времена је процес утврђивања "тачног времена" потребног за обављање операција на радном месту обученом раднику или спрези радник-машина или групи радника у датом окружењу, са унапред дефинисаним степеном залагања и применом прописаног метода рада и технологије производње, при чему је производ прописаног квалитета.

2. Објасните метод утврђивања потребног времена и наведите фазе

Метод утврђивања потребног времена је сложен процес у коме се систематски, смишљено и плански поступа при раду ради остварења унапред постављеног циља, који се мери унапред дефинисаним критеријумима, а реализује у оквиру датих ограничења, а његова примена захтева употребу појединачних метода из области утврђивања потребног времена (студија времена, узорковање рада и времена...) и разних посебних метода истраживања (посматрање, мерење, експеримент, упоређивање, индукција, дедуција, анализа, синтеза...), при чему је основна филозофска оријентација у истраживању материјалистичка.

Фазе:

1. Избор правца истраживања за утврђивање потребног времена (избор операције за коју треба утврдити потребно време)
2. Прикупљање података о постојећем стању на изабраној операцији
3. Подела на елементе за утврђивање потребног времена
4. Утврђивање основних времена елемената рада
5. Утврђивање времена елемената непредвиђених застоја
6. Утврђивање времена елемената одмора
7. Утврђивање потребног времена за елементе и операцију
8. Контрола потребног времена у пракси
9. Праћење, анализа, контрола и развој потребног времена у пракси

3. Објасните шта је потребно време и нацртајте структуру потребног времена

Потребно време за операцију је време потребно мотивисаном и квалификованом раднику, који ради стандардним интезитетом према дефинисаном методу рада и под стручним надзором, да обави ту операцију на производу стандардног квалитета. Потребно време има сложену структуру и чине га: - основно време елемената рада радника (самостално или уз коришћење машина)

- основно време елемената рада машине
- додатно време за одморе (због личних потреба и замора)
- додатно време за непредвиђене застоје

4. Објасните како се одређује потребно време, напишите и објасните формулу за израчунавање

Потребно време се утврђује тако што се операција подели на мање активности од којих се састоји а затим се утврди основно (стандардно) време за поједине елементе рада и процентуални додатак на основно време за одморе и непредвиђене застоје.

Стандардна времена елемената за један де се рачунају по формули:

стандардно време за један део добија се сабирањем стандардних времена елемената за један део.

5. Дефинишите и објасните утврђивање релативне вредности и предмет утврђивања релативне вредности

Утврђивање релативне вредности је процес утврђивања "тачних" података о међусобном односу између појединих операција које се извршавају на радном месту вредновањем садржаног рада на основу унапред дефинисаних критеријума, као би се квалитативно својство рада изразило квантитативно. **Предмет** утврђивања релативне вредности су: - захтевана сложеност операције

- одговорност операције
- напор при извођењу операције
- услови радне средине

6.Објасните метод утврђивања релативне вредности и наведите фазе

Метод утврђивања релативне вредности је сложен процес у коме се систематски,смишљено и плански поступа при раду ради остварења унапред постављеног циља,који се мери унапред дефинисаним критеријумима,а реализује у оквиру датих ограничења,а његова примена захтева употребу појединачних метода из области утврђивања релативне вредности (рангирање, класификација,упоређивање,бодовање) и разних посебних метода истраживања,при чему је основна филозофска орујентација у истраживању материјалистичка.

Фазе:

- 1.Упис операције за утврђивање релативне вредности
- 2.Опис операције за утврђивање релативне вредности
- 3.Анализа операције за утврђивање релативне вредности
- 4.Степеновање операције за утврђивање релативне вредности
- 5.Бодовање операције за утврђивање релативне вредности
- 6.Рангирање операције за утврђивање релативне вредности

7.Објасните шта је зарада и од чега се састоји,шта представља и од чега зависи

Зарада представља новчана примања радника и састоји се од:

- зараде за обављени рад и време проведено на раду
- зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца(награде,бонуси и сл.)
- других примања по основу радног односа,у складу са општим актом и уговором о раду

Зарада представља раднику извор средстава за живот и израз вредности његовог рада.

Зависи од вредности рада,проведеног времена на раду,оствареног учинка

8.Објасните метод бодовања,наведите основне кораке и објасните општи модел метода бодовања

Метод бодовања је аналитички метод за одређивање међусобних односа различитих врста послова(или операција) у једној организацији вредновањем садржаног рада на основу унапред дефинисаних критеријума и поступака за нумеричко израчунавање вредности у виду одређеног броја бодова.Основни кораци методе бодовања: -утврђивање конкретног модела бодовања
-бодовање операција

Општи модел методе бодовања обухвата:

- критеријуме за УРВ : сложеност,одговорност.напори у раду,услови рада
- елементе критеријума за УРВ
- степене и број степени за УРВ
- значајност критеријума и елемената
- интезитет степена(број бодова)

9.Објасните шта је систем зарада,а шта је зарада и од чега се састоји

Систем зарада је скуп правила,процедура и ресурса чија је сврха израчунавање одговарајуће зараде сваког појединца у предузећу зависно од његовог доприноса остваривању циљева предузећа.

Зарада представља новчана примања радника и састоји се од:

- зараде за обављени рад и време проведено на раду
- зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца(награде,бонуси и сл.)
- других примања по основу радног односа,у складу са општим актом и уговором о раду

Зарада представља раднику извор средстава за живот и израз вредности његовог рада.
Зависи од вредности рада,provedеног времена на раду,оствареног учинка

10.Објасните шта је стимулативна зарада и шта стимулативна зарада даје

Стимулативна зарада представља новчана примања радника одређена на основу оствареног учинка.

Симулативна зарада даје: -одговарајући износ за стандардни учинак

-увећање за учинак већи од стандарда

-умањење за учинак мањи од стандарда

-одговарајући износ без обзира на учинак

11.Објасните шта је учинак и како се изражава

Учинак је резултат рада и може да буде количински,временски и финансијски.

Изражава се у апсолутним показатељима и релативним показатељима у односу на дефинисани стандардни учинак

12.Објасните шта је провизија и како се може користити у производњи,продаји и набавци

Провизија је проценат од реализације и може се користити у свим функцијама:

1.ПРОДАЈА: -процент од вредности продате робе

-процент од наплаћене продаје

2.ПРОИЗВОДЊА: -процент од вредности произведене робе

-процент од додате вредности

3.НАБАВКА: -процент од уштеде у трошковима материјала

4.УПРАВА И РЕЖИЈА: -процент од вредности продаје

-процент од профита

13.Објасните шта је основно време и шта основно време обухвата

Основно време је време за које квалификован радник радећи стандардним интензитетом,по прописаном методу рада,уз употребу одговарајућих средстава(машина,алата и друге опреме) обави елементе рада у операцији.

Основно време обухвата: -основно време елемената рада радника

-основно време елемената рада радника и машине

-основно време елемената рада машине

14.Објасните шта је стандардни интензитет и оцена брзине и ефикасности

Стандардни интензитет је интензитет који обучени радник може остварити без журбе као просек током радног дана или смене и којим може радити стално без опасности по здравље.

Оцена брзине и ефикасности или интензитета рада је нумеричка оцена брзине и ефикасности којом се обављају поједини елементи рада,на основу унапред дефинисане скале.

15.Објасните разлику између измереног и основног времена и начин одређивања основног времена студијом времена

16. Објасните разлику између основног и потребног времена и начин одређивања основног времена рада машине

17.Објасните изглед и намену снимачког листа студије времена

Снимачки лист студије времена је формулар који се користи за бележење података о студији,операцији која се снима,трајању појединих елемената и оцени брзине и ефикасности радника приликом обављања тих елемената,као и израчунавање основних времена по циклусима.

18. Објасните изглед и намену радног листа студије времена

Радни лист студије времена је формулар који се користи за груписање елемената рада и нерада и израчунавање основних времена појединачних елемената рада.

19. Објасните изглед и намену закључног листа студије времена

Закључни лист студије времена је формулар који садржи обједињене или груписане податке о извршеној операцији,снимљеној операцији(као у снимачком листу) и податке о основним временима елемената рада и трајању непредвиђених застоја(слично као у снимачком листу). Податке из закључног листа ће користити други.

20.Објасните изглед и намену снимачког листа узорковања рада

Снимачки лист узорковања рада је формулар који се користи за бележење података о раду или нераду приликом обилажења више радних места у неком погону.

21.Објасните разлику између снимачког листа студије времена и узорковања рада

22.Објаснити сличности и разлику између снимачког и закључног листа студије времена

23.Објасните сличности и разлику између радног и закључног листа студије времена

24.Објасните изглед и намену анализе снимачких листова узорковања рада

Анализа снимачких листова узорковања рада је формулар који се користи за обједињавање података са више снимачких листова како би се направила анализа начина рада.

25.Објасните узорковање рада,метод,начин снимања и бележења снимљених података

26.Објасните студију времена,метод,начин обраде снимљених података и начин израчунавања непредвиђених застоја

27.Објаснити шта су то одмори и који константни и променљиви чиниоци утичу на одморе

Одмори су прекиди у раду које радник прави свесно да би обавио личне потребе или да би се одморио од замора насталог због претходног рада и на тај начин био у стању да након одмора настави са продуктивним и безбедним радом.

На потребне одморе утиче више чинилаца који се могу груписати на следећи начин:

1.КОНСТАНТНИ: -личне потребе

-минимални замор

2.ПРОМЕНЉИВИ: -замор због природе посла

-замор због радне околине

28.Објаснити природу утицаја константних чинилаца на одморе и трајање одмора због тих чинилаца

КОНСТАНТНИ: -личне потребе
-минимални замор

Додатно време за одморе због константних чинилаца се одређује као процентуални додатак на основно време и минимално износи 9% за мушкарце(5%личне потребе+4%минимални замор) и 11% за жене(7%личне потребе+4%минимални замор)

29.Објасните непредвиђене застоје,њихову природу,трајање и структуру

Непредвиђени застоји су кратки прекиди у раду (до10мин) до којих долази због дејства техничко-технолошких чинилаца,организационих чинилаца или више силе. Не може се прецизно утврдити када ће настати,али се може утврдити њихово учешће на нивоу погона,у односу на елементе рада. Током непредвиђених застоја радник је најчешће ангажован и ради на њиховом отклањању. Непредвиђени застоји се одређују као процентуални додатак на основно време и у добро организованим фирмама износи око 5%. Њихово учешће у односу на елементе рада може се одредити анализом историјских података,студијом времена или узорковањем рада.

30.Објасните природу променљивих утицајних чинилаца на одморе и начин одређивања трајања одмора због тих чинилаца

ПРОМЕНЉИВИ: -замор због природе посла
-замор због радне околине

Додатно време за одморе због променљивих чинилаца се одређује као процентуални додатак на основно време применом различитих техника.

31.Нацртајте и објасните дијаграм зависности зарада и трошкова од учинка код система плаћања фиксне цене сата

32. Нацртајте и објасните дијаграм зависности зарада и трошкова од учинка код система плаћања по комаду

33. Нацртајте и објасните дијаграм зависности зарада и трошкова од учинка код система диференцијалног плаћања по комаду

34. Нацртајте и објасните дијаграм зависности зарада и трошкова од учинка код система плаћања стандардних сати